

UNA REVISTA CLAU DEL PRIMER CATALANISME, A L'ABAST

La Veu del Camp. Periòdic de l'Associació Catalanista de Reus, 4 vols., 900 (vols I i II)+116+232 pp., Associació d'Estudis Reusencs, Reus 1993, 1994 i 1998.

L'interès per la història de l'aparició del catalanisme polític ha impulsat diversos estudis d'àmbit comarcal, que fan possible un millor coneixement, no només del fenomen històric vist en el seu conjunt, sinó també –i això sens dubte és encara més important– una visió més matisada que permet trencar amb el tradicional esquema centrat a Barcelona de les lectures i interpretacions històriques dels seus orígens. El coneixement progressiu dels diversos nuclis catalanistes comarcals posa de manifest la pluralitat d'actituds dels impulsors, símptoma evident de riquesa ideològica. Una de les agrupacions més actives fou la de Reus, sota la direcció de Bernat Torroja, un antic diputat moderat que durant la Restauració fou dels primers a impulsar organismes unitaris que finalment quallaren en la Unió Catalanista. Torroja aglutinà en l'Associació Catalanista de Reus importants figures de la vida política i cultural reusenca com Pau Font de Rubinat i personalitats de projecció més àmplia com l'egiptòleg i diplomàtic Eduard Toda. Les inquietuds del grup, integrat majoritàriament per gent propera als republicans possibilistes, es plasmaren en les pàgines del periòdic *La Veu del Camp*, amb periodicitat diversa entre

1885 i 1890. La revista, una de les més interessants i de més llarga durada entre les publicades fora de Barcelona, és ara a disposició dels estudiosos en tres volums facsimils, que en recullen tots els números coneguts. *La Veu del Camp* conté un interessant noticiari (que permet reconstruir l'intens contacte entre nuclis similars repartits per tot Catalunya), articles teòrics, propostes d'actuació (sobresurten les que fan referència a la política educativa, la reivindicació de l'ús oficial del català i la teoria econòmica, amb la primera proposta de dotar Catalunya d'una política colonial pròpia amb la creació d'un empori comercial a l'occident d'Àfrica, alhora que exhibeixen un arrelat espanyolisme com s'evidencia en la reacció davant la crisi de les Carolines) o articles de divulgació històrica.

En contrast amb l'abundància d'estudis sobre aspectes o personatges de l'incipient catalanisme són escasses les reedicions de documents teòrics, que en el cas de les revistes es poden qualificar d'inexistents. Cal doncs lloar la iniciativa de l'Associació d'Estudis Reusencs iniciada el 1993, pel centenari de la celebració a Reus de la II Assemblea de la Unió Catalanista, i culminada el 1998. El 1993 es publicaren els dos primers volums, de paginació correlativa, tot mantenint l'original. El primer conté els números de 1885 i 1886 i el segon els dels dos anys següents. El 1994 es completaren amb un tercer volum, amb paginació independent, que inclou l'estudi de Mercè Costafreda «*La Veu del Camp* i l'Associació Catalanista de Reus», on es contextualitzen les activitats de l'Associació i se n'analitzen els continguts i les propostes teòriques, i uns índexs exhaustius (d'autors, de títols d'articles, de persones, de publicacions i entitats i de topònims) elaborats per Jaume Massó.

Els dos primers volums es van compilar a partir de les col·leccions de l'Arxiu Històric Comarcal i del Centre de Lectura de Reus. La localització el 1997 d'una tercera col·lecció, a la biblioteca de Pau Font de Rubinat, ha permès als editors recuperar la majoria de números que es donaven per perduts i descobrir dues èpoques posteriors de la revista del tot desconegudes: la primera, de novembre de 1888 a març de 1889, i la segona de novembre de

1889 a març de 1890. Aquestes noves etapes de *La Veu del Camp*, conjuntament amb els números rescatats dels anys 1885-1888, configuren el quart i darrer volum de la sèrie. Entre els números recuperats de 1887 hi figuren tots aquells que fan referència al conflicte sorgit al Centre Català que culminà amb la creació de la Lliga de Catalunya. Això permet conèixer l'actitud de l'entitat reusenca davant l'escissió, però també facilita el coneixement detallat de la proposta de creació del Gran Consell Regional Català, formulada per Bernat Torroja, que constitueix el primer i més directe precedent de la Unió Catalanista. La consulta és facilitada per uns nous índexs minuciosos de Jordi Puig.

El conjunt constitueix un instrument de treball imprescindible per a tothom que vulgui aproximar-se al coneixement de l'aparició del catalanisme polític, de les seves propostes i de la seva sensibilitat envers Catalunya, el conjunt espanyol o els altres incipients nacionalismes.

Pere Anguera

